

https://theatreviewer.blogspot.gr/2017/12/blog-post_1.html

ΣΚΗΝΟΒΑΣΙΕΣ -- Κριτική: 'Στον πάγο' στο Θέατρο T

(1-12-2017)

Γράφει ο **Κορνήλιος Ρουσάκης**

"**Στον πάγο**" της Μπραϊόνι Λέιβερι, σε σκηνοθεσία Γλυκερίας Καλαϊτζή, σε συμπαραγωγή του Θεάτρου T (Θεσσαλονίκης) και του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης.

Το έργο της Μπραϊόνι Λέιβερι επικεντρώνεται σε δύο θεματικές: την έννοια της συγχώρεσης από την πλευρά του θύματος και την υπαιτιότητα του θύτη· δύο προβληματισμοί αλληλένδετοι που αναπτύσσονται σε παράλληλη τροχιά. Το -αδιανόητο για την πλειοψηφία- κατόρθωμα της μητέρας να συμβιβαστεί με την απώλεια του ανήλικου παιδιού της και να συγχωρήσει τον δολοφόνο του, στέκεται στη δραματουργική κορωνίδα του έργου μαζί με τη διερεύνηση του αν η ακραία εγκληματική συμπεριφορά είναι προϊόν διαστροφής ή παθολογίας.

Το έργο διαθέτει μια ισχυρή τριπλέτα χαρακτήρων: η νοικοκυρά της διπλανής πόρτας που χάνει ξαφνικά τη δεκάχρονη κόρη της, ο κατά συρροή δολοφόνος ανήλικων κοριτσιών και η άτεγκτη ψυχίατρος που συσχετίζει τις ακραίες εγκληματικές πράξεις του δολοφόνου με τη "δυσλειτουργία του μετωπιαίου λοβού". Τρία πρόσωπα που αφηγούνται αλληλοδιαδοχικά -με τη μορφή μονολόγων στην αρχή και διαλόγων ανά ζεύγη στη συνέχεια- την προσωπική τους ιστορία. Αυτό που διαφοροποιεί το έργο της Λέιβερι από αντίστοιχα έργα του

είδους είναι το ότι κινητοποιεί και προκαλεί τον θεατή να αποστασιοποιηθεί από το προφανές: να μην ταυτιστεί απόλυτα με τον -δικαιολογημένα- αφόρητο πόνο της μάνας που βρίσκει το αγνοούμενο παιδί της νεκρό έπειτα από πέντε χρόνια αγωνιώδους αναζήτησης και ταυτόχρονα να μην απορρίψει συλλήβδην τον διαταραγμένο, ανώμαλο δράστη.

Ακόμη κι αν συμβεί στο τέλος αυτή η ταύτιση, η ιστορία του εγκληματία Ραλφ -του ανθρώπου που έχει υποστεί ακραία σωματική και ψυχολογική βία στην παιδική του ηλικία και βρίσκεται σήμερα, ως ένας "παγωμένος αιώνιος ανήλικος", αντιμέτωπος με έναν δαιδαλώδη κόσμο ενηλίκων, ανίκανος να επεξεργαστεί και να αντιδράσει σε οποιοδήποτε εξωτερικό ερέθισμα- έχει ακουστεί ατόφια, με κάθε λεπτομέρεια. Αν έχει μια αρετή το έργο της Λέιβερι είναι ο τρόπος με τον οποίο εκθέτει τις σκέψεις και τις πράξεις των χαρακτήρων της: δίχως αφορισμούς, χωρίς στιγματισμούς, όλα ανοιχτά, υπό διαπραγμάτευση.

Η σκηνοθετική προσέγγιση της **Γλυκερίας Καλαϊτζή** διακρίνεται από μια στέρεη και συνεπή -από την αρχή μέχρι το τέλος- ματιά, που συμπορεύεται με την κειμενική καθαρότητα που περιγράφηκε παραπάνω. Το βασικό ατού της παράστασης; Δεν ενδίδει σε μια λογική που ευδοκιμεί σε σκηνοθεσίες έργων ψυχολογικού ρεαλισμού όπως αυτό· στην ευκολία του ακραίου συναισθηματισμού. Η "ψύχραιμη" ματιά που προτάσσεται από το κείμενο και η έξυπνη αποφυγή της παγίδας του μελό στοιχείου (ειδικά στο υπέροχο και χαμηλότονα παρουσιασμένο φινάλε με τη συνάντηση των δύο γυναικών που επιχειρούν να γυρίσουν νέα σελίδα στη ζωή τους) καθιστούν την παράσταση μια σκηνική πρόταση που απομακρύνεται από το προφανές και το αναμενόμενο.

Η αρχική έντονη ερμηνευτική αμηχανία -ευδιάκριτη τόσο στον εισαγωγικό μονόλογο της Ελένης Δημοπούλου (Νάνσυ), με την περιγραφή των καθημερινών στιγμών και των ασήμαντων τσακωμών με τις κόρες της, αλλά και στη "διάλεξη" της Σοφίας Βούλγαρη (Αγκνέτα) με την καταγιγιστική παράθεση των -σοκαριστικών κατά τ' άλλα- στοιχείων σχετικά με τις εξαφανίσεις, τις απαγωγές, και τις δολοφονίες ανηλίκων- απομακρύνεται σταδιακά και εξαφανίζεται εντελώς καθώς ξεδιπλώνεται η πλοκή, "διαλύεται" ο "τοίχος" που απομονώνει τα πρόσωπα και αναπτύσσεται ο μεταξύ τους διάλογος.

Η υποκριτική ταυτότητα της παράστασης δίδεται από την ερμηνεία του Δημήτρη Ναζίρη (Ραλφ). Ο ηθοποιός δημιουργεί ένα πολυεπίπεδο πορτραίτο ενός διεστραμμένου ανθρώπου, ενός μυαλού διαλυμένου κι εγκλωβισμένου σε μια τραυματική παιδική ηλικία. Αποφεύγοντας επιτυχώς κι εντέχνως τα κλισέ της σκηνικής απεικόνισης ενός βαρύτατα ψυχικά πάσχοντος ανθρώπου, ανοίγει μια ερμηνευτική δίοδο που επιτρέπεται στον θεατή να δει όλες τις πτυχές της προσωπικότητας του εγκληματία πριν τον

"καταδικάσει". Ο άψογος τρόπος με τον οποίο ενδύεται ο ηθοποιός τον εγκληματία Ραλφ, ο τρόπος με τον οποίο έρχονται στο φως της σκηνής οι παγωμένες από τον χρόνο, παιδιάστικες συμπεριφορές του, καθώς σχεδόν χαριεντίζεται σαν ανέμελος έφηβος, καμαρώνοντας για τα τατουάζ του, τη συλλογή με τις πορνοταινίες ή την απέχθεια του για το αρνί, συμπυκνώνουν με καθαρότητα το ηθικό δίλημμα που σκιαγραφεί η Λέιβερι στο έργο: "αν το έγκλημα που γίνεται από διαστροφή θεωρείται αμάρτημα, το έγκλημα που διαπράττεται από παθολογία είναι σύμπτωμα".